

Міністерство освіти і науки України
Кафедра політичних наук і права
Рада молодих вчених Університету Ушинського
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених

VI Всеукраїнська науково-практична конференція
студентів та
молодих вчених
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»
22 травня 2026 року

м. Одеса

УДК: 32+316]-043.86:3.073(477)

C91

Рекомендовано до друку рішенням

Вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 26 червня 2026 року)

Рецензенти:

Коч С. В., доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Гедікова Н. П., доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

C91 «Сучасні виклики соціально-політичного розвитку: політико-правові та соціально-економічні виміри» [Електронний ресурс] : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Одеса, 22 травня 2026 р.) / за заг. ред. д. політ. н. С. М. Наумкіної, к. політ. н. С. А. Дмитрашко, к. пол. н. І. І. Пронози. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026. 266 с.

22 травня 2026 року у ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» проведено VI Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів та молодих вчених, в якій взяли участь представники закладів вищої освіти України, студенти, магістри, аспіранти та докторанти, представники дипломатичної служби України. До збірника увійшли тези доповідей з актуальних питань політичного процесу України та світу, міжнародних відносин та дипломатії. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти, студентам, магістрам, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться питаннями політичної науки, дипломатії, права та філософії.

© автори тез

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026

Дерік Ангеліна	ЧИ ІСНУЮТЬ МЕЖІ ЛЮДСЬКИХ ЗНАНЬ?	217
Атаманюк Зоя		
Івахненко Аанстасія	СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ ДО ІРЛАНДІЇ	220
Ієремія Василь	МАРКЕТИНГОВІ ІНСТРУМЕНТИ В РОБОТІ ДЕПУТАТА МІСЦЕВОЇ РАДИ З ВИБОРЦЯМИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ДОВІРИ ДО НЬОГО: ДОСВІД МІСТА ОДЕСИ	225
Карастан Сергій	ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ: МЕХАНІЗМИ, АКТОРИ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ВИМІРИ	229
Козар Анна	МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ КАНАДИ	233
Левко Артур	ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПІДХОДІВ РФ ДО ВЕРБУВАННЯ ПОЛІТИКІВ У ФРН ТА ФРАНЦІЇ	238
Наумова Марія	СПЕЦИФІКА ЦИВІЛІЗАЦІЙ СХОДУ І	242
Атаманюк Зоя	ЗАХОДУ	
Начев Микола	НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕДІА В	245
Атаманюк Зоя	ПРОЦЕСІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ	
Стасій Наталя	МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ДЕМОКРАТІЇ	249
Цуркан Дар'я	СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТА УПРАВЛІНСЬКІ ВИКЛИКИ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ В КРАЇНАХ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	255
Юрченко Єлизавета	ЛІТЕРАТУРА ЯК ЗАСІБ УТВЕРДЖЕННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ІДЕЙ	260

4. Ломачинська І., Гришина Ю. Інтернет-покоління і консцієнтальні війни сучасності. *Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні студії*. 2024. № 52. С. 161–168. doi: <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.52.19>.

5. Шабанова Ю. Соціальні мережі в антропологічному вимірі метамодерну. *Digital transformations in culture*. Riga : Baltija Publishing, 2023. С. 330–346. doi: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-319-4-19>.

МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ДЕМОКРАТІЇ

Стасій Наталя Сергіївна

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ОПП «Філологія (перша-англійська, друга-німецька)»

факультет іноземних мов, медіа та психології,

Міжнародний університет, м. Одеса

Науковий керівник:

Петінова Оксана Борисівна,

д. філос. н., професор, професор кафедри романо-германської філології та

методики викладання іноземних мов,

Міжнародний університет, м. Одеса

Актуальність теми «Мова як інструмент культурної ідентичності в умовах демократії» зумовлена необхідністю консолідації суспільства, захисту суверенітету та формування самосвідомої нації. Мова виступає не лише засобом спілкування, а й фундаментальним маркером національної приналежності. Вона об'єднує людей, зберігає історичну пам'ять, формує менталітет і є інструментом безпеки, захищаючи інформаційний простір. Знання та використання рідної мови – це запорука самобутності народу та його розвитку. На превеликий жаль, є досі ті які вірять в те що мова немає великого значення ,адже деякі люди сприймають мову виключно як засіб передачі інформації. Для них головне – порозумітися,

тому неважливо, якою мовою це буде зроблено, якщо мета комунікації досягнута. Або ж у певних регіонах або ситуаціях, де історично склалося двомовність або домінування іншої мови. Тому люди й поділилися на дві категорії, ті яким мова важлива і тим кому ні. Через це питання мови стало важливим.

Мета роботи: дослідити, як мова використовується в демократії для об'єднання людей та як завдяки неї розвивається її народ дізнатися чому люди не можуть вирішити мовне питання. Роль мови в державотворенні та роль держави в розвитку мови в сучасному світі набуває особливого звучання в контексті процесів глобалізації. Для окремих країн, які нещодавно стали суверенними, але й досі не позбулися політичного та культурного тиску колишніх метрополій, мовна політика стає чи найголовнішим інструментом державотворення та підтвердженням обраного шляху незалежного розвитку. Виявлення векторів взаємодії мови і держави, має передусім допомогти у визначенні напрямів формування й реалізації такої мовної політики, яка б задовольняла потреби сучасної української держави [1]. Мова також формує наше бачення світу. Через слова ми називаємо явища, події, цінності. Наприклад, такі поняття, як «соборність», «єдність», «спільнота», «гідність», мають не лише лексичне значення, а й глибокий культурний сенс. Вони відображають історичний шлях України та прагнення українського народу до самостійності й цілісності. Вживання цих слів у повсякденному мовленні закріплює їх у свідомості та підсилює відчуття спільної мети [3]. Також мова є інтелектуальним здобутком кожної людини. Наше мовлення (темп, стиль, діалект), мова, якою ми розмовляємо, більшою мірою зумовлені не фізіологічними особливостями, а тим, у якому суспільстві ми живемо та в яких соціокультурних умовах проходить розвиток і діяльність [5].

Мова може впливати на менталітет людини в багатьох аспектах. Основна мова, яку людина використовує для спілкування, може визначати її сприйняття світу, культурні цінності та уявлення про світовий порядок. Наприклад, мова може впливати на те, як людина сприймає час, відноситься до індивідуалізму та

колективізму, а також до сімейних структур і соціальних ролей. Наприклад, у деяких культурах, які мають велику кількість часових форм, люди можуть мати більш гнучке сприйняття часу, тоді як в інших культурах можуть бути більш орієнтовані на точний час та розклади [8].

Мова також може впливати на сприйняття рівня взаємодії та дотримання правил. Наприклад, деякі мови можуть мати виразні форми наказового нахилу, що сприяє більш жорсткій формі комунікації, в той час як інші мови можуть бути більш схильними до довірливого та м'якого спілкування. Кожна мова може впливати на сприйняття інших культур та національних груп, а також на сприйняття різних ідей та поглядів. Наприклад, деякі мови можуть мати виразні форми ввічливості, які сприяють більш поважному відношенню до інших людей, тоді як інші мови можуть бути більш прямолінійними і менш схильними до вживання ввічливих форм [8]. Отже, мова може впливати на сприйняття світу та культурні цінності, а також на сприйняття різних аспектів життя. Мова робить нас людьми. Позбавлені її виразності ми були б такими ж, як собаки і мавпи. Володіючи мовою, ми є людьми – чоловіками і жінками і мова ця робить нас згуртованим національним суспільством, вона ж свідчить про рівень творчості всієї нації і її мобільність та послідовний поступ у світовому процесі [9].

Колись французький письменник А. Рівароль зауважив, що мова народу, то своєрідна медаль відчеканена історією. Чи можна говорити про відчеканену українську мову? Без сумнівів, що так, але складність полягає у реакціях тих, хто себе такою медаллю нагороджує. Бо далеко не всі в Україні усвідомлюють вагу цієї нагороди і тому й ситуація виникає майже шекспірівська, пам'ятаєте: мова багатьох людей нагадує розбещеність їх господарів. Одна історична ситуація, коли господарі народу, його верхи, є історично незмінними з початку виникнення його і його мови. Тоді мова завжди вільна і через вільний народ може висміяти рівень розбещеності сильних світу цього. Але цілком інша ситуація, коли верхи народу віками призвичаювалися до завойовника та його чужої мови. Тоді національна мова не лише відображає рівень розбещеності політичних колабораціоністів але й їх зневагу до мови й культури власного народу. Така

мова мусить ще й, як це не парадоксально, воювати за достойне місце на своїй історичній території та нагадувати про свою роль народів, котрий приспаний віками насильства і приниження [9].

Сучасна мовознавча наука інтерпретує мову як соціальне явище. Без мови неможливе існування суспільства, проте поза суспільством не існує й самої мови. Суспільство організовано в таку політичну форму існування, як держава. Конкретний вияв державності залежить від багатьох історичних, етнічних, економічних та інших факторів, серед яких важливу роль відіграє менталітет народу. Разом з тим, мова, за визначенням В. фон Гумбольта, є духом, тобто свідомістю народу [1]. Одна з її функцій – етносеміотична. Головним предметом її опису є національна мовна особистість зі своєю специфічною картиною світу, що відображається в національній мові, з її концептуальною системою, що складається впродовж століть. Картина світу, за Л. Вайсгебером, – це система інтуїтивних уявлень про реалії етносу, зафіксованих у мові [1].

Мова сама по собі є системою звукових і графічних знаків, що виникла на певному рівні розвитку людства, розвивається й має соціальне призначення. Правила мови унормовують використання знаків та їх функціонування як засобів людського спілкування. Мова є знаковою системою, що забезпечує процес комунікації. Вона постає найважливішим засобом спілкування, тим підґрунтям, на якому вибудовуються міжлюдські стосунки й соціальна структура суспільства [6]. Важлива функція мови є і в політиці. Політична мова відіграє важливу роль у формуванні громадської думки та визначенні соціальних процесів. Вона має значний вплив на психологічний стан суспільства та сприйняття політичної реальності. Політична мова може викликати різні емоції у громадян. Від заохочення та підтримки до обурення чи непокою. Вона формує певну атмосферу сприйняття інформації та думок щодо політичних подій. Наприклад, агресивна мова може викликати конфлікт та напруження у суспільстві. Висловлювання політиків часто визначають реакцію аудиторії на певні події чи проблеми [8].

Значення мови для народу – неоціненне. Мова пов'язана з нашою свідомістю. Зв'язок свідомості з мовою виявляється в тому, що виникнення і формування індивідуальної свідомості можливе тільки тоді, якщо людина включена в світ мови і передусім – словесної. Саме у мовному спілкуванні дитина у віці близько трьох років починає говорити про себе «Я», знаходячи тим самим здібність до свідомості і самосвідомості. Разом з мовою вона несвідомо засвоює логіку мислення, починає, наприклад, міркувати про себе і свої взаємини зі світом та іншими людьми у категоріях «причина-слідство» (не знаючи ще нічого про самі категорії взагалі), вчиться оцінювати свої та чужі вчинки (не знаючи ще про те, що таке ціннісне відношення до світу). Рідна мова формує у людини несвідомим для неї способом відчуття ритму, музичності (адже кожне звучне слово – це цілий музичний твір), а також багато інших якостей її душі [2].

Мова – найважливіший засіб спілкування між людьми. Вона безпосередньо зв'язана з мисленням. Не може бути мислення без мови і мови без мислення. Мова і мислення мають глибоко суспільний характер – не лише за своєю природою, а й за своєю функцією в суспільстві. За допомогою мислення люди пізнають світ, об'єктивні закони природи й суспільства. Пізнавальна діяльність людини, її мислення можливі лише на базі мовного матеріалу, слів і речень. Кожний момент діяльності обумовлюється думкою і її носієм – мовою. Тільки завдяки мові все здобуте попередніми поколіннями не гине марно, а служить фундаментом для подальшого розвитку людства. Адже кожна свідомо нація повинна мати державну мову. Це її основа, її стержень. Те, чим живе кожен. Як розвинена держава завжди бореться й дбає про чистоту мови, адже це те, що ми так відстоювали впродовж віків. Наші предки цілі століття боролися, щоб мову почули в усьому світі. Причина насамперед не в єдиномовному корінному населенні. Якби всі спілкувалися однією мовою, то непорозумінь можна було б уникнути [3, 7].

Особливу роль мова відіграє в умовах війни. У часи емоційного напруження та невизначеності слово може як ранити, так і підтримувати. Саме тому культура мовлення набуває особливого значення. Уміння говорити просто,

зрозуміло й з повагою – це прояв не лише мовної грамотності, а й громадянської відповідальності. Коли представники органів влади, освітяни, медики чи соціальні працівники спілкуються з людьми доступною мовою, вони сприяють зменшенню напруги та зміцненню довіри [4]. За часів боротьби за незалежність, українська мова стала важливим інструментом спротиву. Вона зберігалася всупереч заборонам, ігноруванню та спробам асиміляції. Люди розуміли, що втрата мови означає втрату ідентичності. Зараз, коли Україна знову захищає свою територіальну цілісність, мова виступає не тільки як засіб комунікації, а як символ опору агресії [10].

Список використаних джерел:

1. Держава та мова в контексті процесів глобалізації Оксана Герасимова, головний спеціаліст Департаменту комунікацій влади та громадськості Секретаріату Кабінету Міністрів України. URL: <https://share.google/c0iUSAtPu4TCWIzGE>
2. Джей Джи. Яку роль відіграє мова в житті людини? URL: <https://dovidka.biz.ua/yaku-rol-vidigraye-mova-v-zhitti->
3. Мова як чинник єдності: українське слово в контексті Соборності. URL: <https://share.google/fLG8wVODHDGh71ovz>
4. Чи існує мовний конфлікт? Газета «День» URL: <https://day.kyiv.ua/article/poshta-dnya/chy-isnuye-movnyy-konflikt>
5. Сухенко В. Мова і суспільство: взаємодія і розвиток. Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця. С. 734-742. URL: <https://share.google/iyH77l51gTgjQwHOa>
6. Роль мови в суспільному житті - Українське ділове мовлення: подробиці. URL: <https://share.google/fDI7wCebKoaoPZvvN>
7. Мова і демократія. URL: <https://share.google/mc5YyMCfdSeH8P2GG>
8. Як мови формують наші переконання та цінності. TutorEng. URL: <https://share.google/SEZzu3CxsApbm6bry>
9. Свідомість і мова. Studfiles. URL: <https://share.google/8oG3ciLpHMLjErbSK>

10. Сила української мови: чому рідна мова має значення. UKR.NET. URL: <https://share.google/ackXGgjKzsBizVh8k>

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТА УПРАВЛІНСЬКІ ВИКЛИКИ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ В КРАЇНАХ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Цуркан Дар'я

здобувачка четвертого року навчання першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності
«Міжнародні економічні відносини», ОНУ Імені І.І. Мечникова

Науковий керівник:

Цевух Ю.А.

к.е.н., доц. ОНУ Імені І.І. Мечникова

Сучасний етап розвитку світової економіки та суспільства характеризується безпрецедентно високою мобільністю людських ресурсів. У цьому контексті міжнародна міграція перетворюється на один із найголовніших чинників формування не лише економічного середовища, а й соціокультурного ландшафту регіону.

Особливе місце у цих глобальних процесах посідає Північноамериканський регіон, який є ключовим центром тяжіння міжнародних мігрантів. У площині соціологічних та управлінських інтерпретацій, міграція сьогодні є не просто демографічним чи економічним процесом, а центральним фактором суспільної стабільності, конкурентоспроможності та культурної інтеграції.

Сучасний етап розвитку світової економіки та суспільства характеризується безпрецедентно високою мобільністю людських ресурсів. У цьому контексті міжнародна міграція перетворюється на один із найголовніших чинників формування не лише економічного середовища, а й соціокультурного

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ УНІВЕРСИТЕТУ
УШИНСЬКОГО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ**

**VI Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та
молодих вчених
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

м. Одеса, 22 травня 2026 року

**Матеріали друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ
тощо несуть автори.**